HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הא ברשותיה דאבוה קאים אלא דאמר אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי אי אייתי שתי שערות מעיקרא קאים בנזירות דיליה ולבסוף קאים בנזירות דאבוה ואי אייתי במצעי מאי הניחא לר' יוסי בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי שערות מאי איכא למימר אמרי לרבי ליכא תקנתא עד דיתיב דיליה ויתיב דאבוהי: **מתני'** [א]האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה כיצד מי שהיה אביו נזיר והפריש מעות סתומים על נזירותו ומת ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא אמר ר' יוסי הרי אלו יפלו לנדבה אין זה מגלח על נזירות אביו איזהו שמגלח על נזירות אביו מי שהיה הוא ואביו נזירים והפריש אביו מעות סתומים לנזירותו ומת זה הוא שמגלח על נזירות אביו: **גמ'** מ"ט [ב]אמר ר' יוחנן [ג]הלכה היא בנזיר פשיטא מאי למימרא דבן יורש את אביו בת לא לא צריכא דלית ליה אלא בת מהו דתימא יורשין גמירין לה קא

אלא. אליבא דרבי (א) כגון דאמר אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי: **אי אייתי ב' שערות מעיקרא.** כלומר הניחא דמתרצת מתני' כוותיה דרבי דלא מיחייב אלא בחדא נזירות אילו אייתי ב' שערות מקמי א]הזירו אבוה: **קאים בנזירות דידיה.** כדקאמר איהו אם אני גדול שהבאתי שתי שערות שאיני נתפס בשל אבא אהא בשביל עצמי ואי אייתי שתי שערות לבסוף דהדירו אביו ב]קאי בנזירות דאבוה ולא חייל עליה נזירות דידיה כלל דהא לא קביל עליה נזירות אלא אם אינו נתפס בשביל אביו וכיון דעדיין לא הביא ב' שערות חל עליה נזירות דאבוה ולא חייל עליה נזירות דידיה כלל: **ואי אייתי** ג]**באמצע.** (ב) לא ידעינן אי בההיא שעתא דהדירו אביו אייתי ב' שערות אי לא מי ניחא והא כיון דאמר אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי אם ד]אינו נתפס בשביל ה]אביו ואפשר דקאים בשתים(ג) עשרה והגיע לעונת נדרים ועדיין לא הביא ב' שערות וחל עליו נזירות שלו ונזירות של אביו כיצד אתה פוטרו בנזירות אחת והא מיחייב למיקם בנזירות על שלו ועל של אביו: ה"ג **הניחא לרבי יוסי ברבי יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים אלא לרבי דאמר עד שיביא ב' שערות מאי איכא למימר אמרי לרבי ליכא תקנתא עד דיתיב דידיה ויתיב דאבוה.** כלומר לר' יוסי דאמר דאין האב מדירו אלא עד שמגיע לעונת נדרים ניחא דלא חייל עליה אלא נזירות אחת אלא לרבי דאמר עד שיביא ב' שערות כיון דאמר אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי ושניהם יכולין להזיר אמאי לא מיחייב בשתי נזירות אמרי לרבי לית ליה תקנתא עד דעביד דיליה ודאבוה: ו][לישנא אחרינא] **אלא לרבי דאמר כו' הא ברשותיה דאבוה קאים.** כל זמן שלא הביא שתי שערות וב' נזירות קביל עילויה דאפילו רבי מודה דלכשהגיע לעונת נדרים מצי מזיר עצמו ואפי' לא הביא שתי שערות (ג) ז]ואהדירו אבוה הוא דפליגי: ומשני **אלא דאמר.** בלשון זה אהא בשביל אבא כו' כלומר אי אבא מצי (ד) להדירני אהא נזיר בנדר אבא ואם לאו אהא נזיר בשביל עצמי וכיון דאביו יכול להדירו חד נזירות קביל ח] לחודיה: **אי אייתי ב' שערות מעיקרא.** קודם (ה) שהדירו אביו קאים בנזירות דיליה ולא בנזירות דאביו דילא מרשות אביו: **ולבסוף.** לאחר שבא לב"ד קאים בנזירות דאבוה דהא יש לאביו רשות בו וכיון דמצי אביו להדירו לא קביל עליה נזירות דיליה: **ואי דאייתי במצעי.** ט]אחר שהדירו אביו קודם שבא לב"ד ולא ידעינן אי הני ב' שערות הוו ביה כשהדירו אביו אי לא הוו ביה עד השתא י]הא השתא על כ]כרחיך ימנה ב' נזירות מספיקא דדילמא לא הוו ביה שתי שערות מעיקרא עד השתא ונמצא נדור בשביל אביו וכשבא לפני ב"ד ואמר אהא בשביל עצמי ל]ויהא נזיר נמי בשביל עצמו דהא הביא ב' שערות במיצעי מ]ואי מייתי במיצעי מאי דודאי השתא אייתי ב' שערות ונמצא דנדר אביו נדר נ] וכשבא לב"ד ואמר נמי אהא בשביל עצמי הוי נזיר בנדר דידיה וימנה ב' נזירות: **מתני'** ה"ג במתניתין האיש מגלח על נזירות אביו כו' כיצד מי שהיה אביו נזיר והפריש מעות ס] על נזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא אמר רבי יוסי הרי אלו יפלו לנדבה ע]ואינו מגלח על נזירות אביו מי שהיה הוא ואביו נזירים והפריש מעות סתומין לנזירותו ומת זהו שמגלח כו': **גמ' מ"ט.** אין האשה מגלחת על נזירות אביה: **הלכה היא בנזיר.** שהבן מגלח ואין לנו ללמוד הימנו אלא מה שמסורת הוא בידינו בן ולא בת: **פשיטא.** שהבן מגלח ולא הבת דאין לבת במקום הבן כלום והלכה למה לי: **מהו דתימא יורשין גמירי לה.** שמגלחין על נזירות האב ולא שנא בן לא שנא בת במקום שאין בן:

קמ"ל

ואמאי הא ברשותיה דאב קאים. [ואפי'] הוי גדול דקס"ד דגדול אני היינו גדול לענין דנדרו נדר דהיינו (לענין) משהגיע לעונת נדרים עד¹ שיביא ב' שערות מאי מדיר ליה ותנא קמא אמר לידע אם הביא² ב' שערות: **אלא דאמר אהא בשביל אבא אהא בשביל עצמי.** כלומר לא קאמר דאם קטן שאין נדרו נדר ואם גדול שנדרו נדר אלא אם קטן אני שרשות אבי עלי דהיינו עד הבאת שתי שערות והאי דקאמר אם גדול י"א דלא גרסינן ליה או שמא ר"ל ואם גדול שהביא שתי שערות וכרבי דאמר דמדיר בנו עד הבאת שתי שערות: **ה"ג אי אייתי ב' שערות מעיקרא קאי (ברשותיה) בנזירות דידיה ואי בסוף קאי בנזירות דאבוה כי אייתי במיצעי מאי הניחא לרבי יוסי בר' יהודה דאמר לעונת נדרים אלא לרבי מאי ליכא תקנתא עד דיתיב דיליה ויתיב דאבוה.** וכן הגיהו בפי' קדמונים וה"פ רבינו חננאל אי אייתי מעיקרא כלומר אם בדקוהו באותה שעה שבא לפני רבן גמליאל ביום שהדירו אביו ומצאו לו ב' שערות קאי בנדרים³ דידיה ונדרו בשביל עצמו ואי לבסוף כלומר עכשיו שלא נבדק באותו היום אם לא יביא שתי שערות עד לבסוף ל' יום דאישתכח⁴ דודאי אלו ל' יום היו בשביל נדר אביו אלא אייתי במיצעי כלומר נראו בו סימנים תוך ל' היאך יצא ידי נזירות באותן שלשים יום שהרי נזירות אביו מתבטל (עד) אחר הבאת סימנים ואיך יביא קרבנותיו לסוף שלשים יום שהדירו אביו וליכא למימר דדעתו היה שאפי' יביא סימנים שלא יפסיק נזירות אביו מכל מקום אינו ראוי להביא קרבן בשביל נזירות אביו לבד וגם בשביל עצמו כיון שלא פירש וא"ת ואמאי לא פריך הכי [למתניתין] א] דהיאך מדיר בנו בנזיר כי מייתי במיצעי מאי וי"ל דמתני' איכא לאוקמי בעודו בשנת י"ב דאף אם מביא הם שומא אבל אהא קא קשיא ליה דקאי ליה אחר שנת י"ג שנה מדקמייתי לת"ק למיבדקיה אם הביא אם לאו דקודם לכן שומא אינון אי נמי יש לפרש דאמתני' ליכא למיפרך דודאי בדקינן במלאת ימי נזירותו ואי מספקינן אי אייתי סימנים במיצעי לא ב] (נבדקיה) אבל אהא קשיא ליה דקאמר דלא תצטער לבדקו דבלא בדיקה תיקן הכל בתנאו דאם קטן אני כאילו [לא] היה שם בדיקה צורך ולכך פריך דהא ודאי אי אייתי במיצעי אינו מתוקן כלל: **הניחא** לר' יוסי בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים. והוא עומד בשנת י"ב⁵ ליכא למיחש דהוי שומא וא"ת ניחוש שמא בא לעונת נדרים במיצעי וא"כ איך יצא בנזירות אביו לבד ל' יום ופר"ת דעונת נדרים אינה סותרת דנהי דהאב אינו יכול להדירו מכאן ואילך מכל מקום היכא דהדירו קודם לכן משום עונת נדרים לא פקע כיון דלא הוי כ"א דרבנן אבל שערות דאיש דאורייתא פקע דאביו וא"כ ניחוש לשערות במיצעי ג] י"ל ° דמיירי תחילת י"ג דהכתי אי הוה ליה במיצעי ה"ל שומא בעלמא ואף אם בא לכלל עונת נדרים באמצע נזירות אין להקפיד לפירוש רבינו תם דעונת נדרים אינה סותרת דנהי נמי דאין מדירו (אלא) כשהגיע לעונת נדרים אכתי קאי בקטנותו וכל כמה דלא הדר ביה הוה בנדר אביו וגם שמא לא יוכל למחות באמצע: אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי שערות. והביאו לבדקו בשנת י"ד לידע אם הביא במיצעי מאי: **לרבי ליכא תקנתא עד דיתיב דידיה.** פירוש שצריך שימתין ר' חנינא ד] (ל') יום אחר שהדירו אביו דאז ממה נפשך איכא [שלשים] או לפני הבאת סימנים או אחר הבאת סימנים ועלתה לו ה]נזירות אביו: **האיש מגלח על נזירות אביו ואין אשה מגלחת** כיצד מי שהיה הוא ואביו נזירים והפריש אביו מעות לנזירותו ומת ר' יוסי אומר הרי אלו יפלו לנדבה ואיזהו שמגלח על נזירות אביו הרי שהיה אביו נזיר והיו לו מעות סתומין ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על נזירות אביו ה"ג בפירוש קדמונים ובפירוש רבינו ברוך ובהרבה ספרים היא⁶ דהוא ואביו נזיר⁷ מגלח על מעות אביו ואם ו] בחיי⁸ אביו אינו מגלח: **מאי טעמא.** אין אשה מגלחת על מעות אביה: **פשיטא.** בלא הלכה ידעינן דאין בת מגלחת ולמאי הוצרך מילתא דר' יוחנן וא"כ⁹ הא דקאמר הש"ס מ"ט מאי קושיא דהכא פשוט לן דבן ולא בת וצ"ל דר' יוחנן גופיה אמרה כי הך דבפ' אלו מציאות (ב"מ דף כא.) וכמה אמר ר' יצחק קב בארבע אמות: (וע"ע תוספות פסחים לג. ד"ה תתן וכו' ומה שנרשם שם):

אם

מסורת הש"ס

א) לעיל כז: [סוטה כג.], ב) [לעיל כח: לקמן סא: סוטה כג:], ג) [בשלם רש"ש],

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא אליבא דרבי הא דאמר אהא כצ"ל והד"א עם ד"ה אי אייתי ב' שערות מעיקרא וכו' כלומר וכו' מקמי דהזירו אבוה דקאים בנזירות וכו' לבסוף דהזירו אביו קאי: (ב) ד"ה ואי אייתי באמצע דלא ידעינן: (ג) ד"ה הכי גרסינן וכו' דיליה ודאבוה לישנא אחרינא אלא לרבי וכו' ואהזירו דאבוה הוא דפליגי: (ד) ד"ה ומשני וכו' מצי להזירני אהא נזיר בנזיר אבא וכו' דאביו יכול להזירו חד וכו': (ה) ד"ה אי אייתי וכו' קודם שהזירו אביו וכו' דמצי אביו להזירו לא:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הניחא וכו' דמיירי תחלת י"ג. י"ל דבדיבור הקודם כתבו דמכח מתני' ליכא למיפרך דאיכא לאוקמי בעודו בשנת שתים עשרה והיינו דיכלו ימי נזירות קודם התחלת שנת י"ג דליכא חשש שיגיע באמצע למופלא סמוך לאיש ולזה כת' דלר"ת יש לאוקמי תחלת י"ג דהיינו יום א' קודם תחלת שנת י"ג דלמופלא סמוך לאיש כיון דאינו מפסיק ול"ל השערות הא יהיה שומא:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה ה"ג וכו' וא"ת ואמאי לא פריך הכי למתני' דהאיך. נמחק תיבת דהאיך וצ"ב דהאיש: ב] בא"ד אי אייתי סימנין במיצעי לא נבדיקי'. תיבת נבדיקי' נמחק. וצ"ב נקריבם. אבל הגהת לא נבדיקי' ליתא דהלא אינו רשאי להקריב קרבנות'. כ"כ בא"מ: ג] ד"ה הניחא וכו' לשערות במיצעי. נ"ב הגה"ה כצ"ל א"מ: ד] ד"ה לרבי וכו' ר' חנינא ל'. נמחק ל' וצ"ב ששים כצ"ל א"מ: ה] בא"ד ועלתה לו נזירותו או נזירות אביו כצ"ל: ו] ד"ה האיש וכו' ואם אינו בחיי אביו כצ"ל א"מ:

◆

פי' הרא"ש

הא ברשותיה דאבוה [קאי] דס"ד דלר' נמי קטן וגדול לענין נדרים קאמר ולהכי פריך אפי' הגיע לעונת נדרים ברשות אבוה קאי. ומשני דאליבא דר' לאו קטן וגדול לענין נדרים קאמר אלא קטן וגדול ממש בהבאת שערות. והיינו אם בשביל אבא כגון שלא הבאתי ב' שערות אהיה בשביל אבא. ואם לאו שהבאתי ב' שערות אהא בשביל עצמי. ומילתא דפשיטא הוה דלר' הוי פי' הכי אלא דתלמודא שקיל וטרי לפ' דברי רבי משום דבעי לאקשויי עליה. אי אייתי ב' שערות. בשעה שאמר ר' חנינא תנאי זה קא מייתי בנזי' דידיה וניחא לר' שיביא קרבנותיו בשביל נזירותו: אי לבסוף קאי מייתי בנזירות אביו וניחא נמי אם לא הביא ב' שערות עד ששלמו ימי נזי' דמייתי בנזיר אביו: אלא אי אייתי במצעי. אם לא הביא ב' שערות ביום שהדירו אביו וטרם ימי נזירותו הביא ב'

עין משפט נר מצוה

סט א ב מיי' פ"ח מהל' נזירות הל' ט"ו:

◆

נוסחת הריב"ן

א] דהדירו אביו: ב] קאים: ג] במצעי דלא ידעינן כו': ד] אינו: ה] אבא: ו] בכ"י כתוב כאן גליון: ז] ב' שערות ומהדרת אבוה הוא דפליגי: ח] קביל עליה לחודיה: ט] לאחר: י] (הא השתא) ליתא בכ"י: כ] כרחו: ל] יהא: מ] במיצעי. מפי המורה ומצאתי ואי מייתי כו': נ] נדר הוא: ס] מעות סתומים: ע] ואין זה:

◆

הגהות התוספות

1. צ"ל ות"ק ס"ל עד. 2. תיבות ותנא קמא אמר לידע אם הביא ב' שערות, נמחק. 3. צ"ל בנדר. 4. צ"ל אישתכח. 5. צ"ל י"ג. 6. צ"ל היא איפכא. 7. צ"ל נזירים. 8. צ"ל ואם לא נזר בחיי. 9. צ"ל וא"ת.

◆

מוסף רש"י

האיש מגלח על נזירות אביו. אם נדר אביו בנזירות והפריש קרבנותיו ומת והיה בנו נזיר, הבן מגלח ביום מלאת ומביא קרבנות שהפריש אביו (סוטה כג.). **הלכה היא בנזיר.** הלכה למשה מסיני היא בהלכות נזיר (שם כג:).

הדרן עלך מי שאמר

◆

פי' הרא"ש (המשך)

שערות אליבא דר' היאך יביא קרבנות נזי' דבהבאת שערות פסק נזי' אביו כדקתני בתוס' (ובמתני' פריך לעיל) ובשביל עצמו לא הוי נזי' אא"כ הביא סימנים בשעת התנאי. ואפי' א"ת שהיתה כוונתו שאם יביא סימנים קודם שישלים נזי' אביו שיהא נזיר בשביל עצמו. מ"מ לא משכחת לה שיהא ראוי להביא קרבנו' בהשלמת נזירות אביו מיד. ובריתא משתמע (הרי טעו' תנאו יוכל להביא) [דמביא] קרבנותיו בהשלמת נזירות אביו בלא שום ספק: הניחא לר"י בר יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים ניחא. דאפי' אם הגיע לעונת נדרים במצעי לא בטלה נזי' אביו. ולהביא ב' שערות לא חיישי' דבשנת י"ג הוי קאי [עדיין] ואפי' אם הביא ב' שערות הוי (גדול) [קטן] דשומא נינהו. וקשה לי [הא] ר"י בר יהודה הוא דאמר פרק יוצא דופן דמשנת ט' ואילך אם הביא ב' שערות הוי גדול. ואיכא למימר כיון דמילתא דלא שכיחא היא שיביא סימנים קודם שיהא בן י"ג לא חיישינן שמא הביא. ה"ג האיש מגלח על נזי' אביו ואין האשה מגלחת על נזי' אביה. כיצד מי שהיה הוא ואביו נזי' והפריש אביו מעות סתומים לנזירותו א"ר יוסי הרי אלו יפלו לנדבה שאין זה מגלח על נזי' אביו דכיון דבחיי אביו נדר והיו שניהם חייבי' קרבן דכה"ג לא לית מידי הלכה: מי שהיה אביו נזיר והיו לו מעות סתומים ומת ואמר הבן הריני נזי' ע"מ שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על מעות אביו: מאי טעמא מגלח על נזי' אביו מאי שנא משאר קרבנות דאמר לעיל דקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבן אביו: פשיטא מאי למימרא וכו' וכיון

SHAS MOZNAIM